

Refadija Pepa Abdić

VIDIKOVA LINIJA

Utrča brat u kuću po povratku iz škole. Zadihan, upita me: “Znaš li šta je vidikova linija?” Pomislih na nekog Vidika kojeg ne poznajem. Zagrlji me i izvede iz kuće da mi pokaže.

“Eeee, vidiš”, reče pa zastade i zamisli se. Htio je da mi to što bolje objasni. “Eeee, to ti je Tuhovića okuka. Kad pogledaš prema njoj, vidiš paketaru. A tu ti je i kraj našeg vidika! Vidiš li, jedna, da se tu okuka spaja sa nebom i ona brda oko nje?!”

Sve mi je bilo jasno i ništa mi nije bilo jasno.

Brat primijeti moju zbunjenost. Povučme za kiku i nasmija mi se podrugljivo u lice. Vjerovatno zbog njegovog tona, upamtih njegovu definiciju vidikove linije.

Čini mi se da ljepše i rodnije jeseni nije bilo od te. Ljudi su se družili, pomagali jedni drugima oko branja kukuruza i vađenja krompira i posebno, oko pečenja rakije. Tako se jednom, pored kazana, prosu priča da Radule dovodi konobaricu iz Srbije. Konobarica je u našim mislima bila nešto neviđeno.

Jednog poslijepodneva posijedasmo na gajbe ispred Otkupne stanice, zagledani u vidikovu liniju, da dočekamo konobaricu. Možda će doći autobusom do Srđevca, pa pješke do Lozne. A možda i “paketarom” do Lozne. Sjedjeli smo na tim gajbama do akšama, ali ne vidjesmo kako je Mileva ušetala u naše selo.

Uskomešaše se Lozanci. Muškarci počеше sve kasnije da dolaze kući. Uzjoguniše se žene. Javno se opkladiše dvije, da jednoj od njih, muž neće više nogom kročit u kafanu. Sve jutarnje, dnevne i večernje priče, vodile su se oko kafane. Čiji je muž osvanuo, čijeg su mrtva pijana iznijeli, ko je izgubio na kartama, koji se momci ne mogu oženit’ jer ne izbijaju iz kafane...

Mileva se šetkala ispred kafane u lasteks pantalonama, majicom do povrh pupka, i sa kratkom, u plavo ofarbanom kosom. Neko reče da je ista Merlin Monro.

Proču se i po okolnim selima za konobaricu, pa se stočna pijaca pretvori u vašar. Dolazili su i oni koji nikad nijesu tgovali stokom. A sa pijace, pravac u kafanu. Bivalo je, bogme i onih što su u kafanu ostavljali pare od prodatog vola.

Ni meraklija Rahmo nije mogao da odoli, a da iz vodenice ne svrati u kafanu. Na muci je bio šta će sa džakom brašna, pa odluči da ga ostavi ispred vrata kafane. Uđe poput kakvog gizdavog momka, naruči piće za sve goste i tu ga zora dočeka. Kad je krenuo kući, zaboravio je na džak.

Tog jutra usu kiša kao iz kabla. Udarala je nemilosrdno po konopljanjoj vreći što je čučala ispred kafane. I ko zna koliko bi ostala tu, da ne dođe Rahmo pred mrak da je uzme. Obrće je, okreće, psuje i traži bar kilo suhoga brašna. Onda podiže vreću, nabaci je na rame i prošaputa: "Valjaće kravama."

Sve više vremena provodili smo po kafanskom dvorištu i oko samih vrata. Virkali u kafanu, tražili očima konobaricu Milevu. Ali, nju si teško mogao vidjeti danju, jer je spavala. Šćućureni, pričali bismo kako Mileva šeta oko stolova, kako je grle oko struka, saginje se da joj nešto šapnu, smije se glasno i kako joj onda bakšiš stavljaju za pojas.

Nastupi oštra zima. Snijeg zatrpa krovove, al' sve prtine do kafane bijahu čiste. Selo prestade da spava i većina muškaraca se skoro preseli u kafanu. Po čitavu noć treštala je muzika, duvanski dim je kuljao kroz pukotine vrata. U kafani metež i vriska, a počesto bi se veče završilo tučom.

Kukale su majke i žene, tražile najbolje gatare da izliju olovo, proklinjale dan kad je Mileva nogom stala na njihovu zemlju.

Jednog jutra, u kuću uđe moj otac vidno uznemiren i reče majci da je neko sinoć zatrnao kafanu i da su se ljudi, izlazeći iz nje, nasukali jedni na druge, zapali u ono trnje i onako se pijani nagrdili i izubadali. Dok je to govorio, krajičkom oka je gledao reakcije najstarijeg brata, a majka je, gušeći smijeh, izgovarala: "Ko god da je, ruke mu se pozlatile."

Jedva dočekasmo jutro da izmilimo u dvorište, pa krijući trk do kafane. Tamo je milicija nešto tražila. Malo podalje, stajala je grupa momčića i posmatrala situaciju vrpoljeći se nervozno. Znali su oni da milicija sluti ko bi mogao biti, ali nijesu imali dokaza protiv njih. A i kome bi ovo moglo pasti na pamet, osim đeci. Đeca više nijesu mogla

slušat' majke kako kukaju što im očevi ne izlaze iz kafane. To je nama došapnuo naš drug, koji je krišom pratio brata i njegovu družinu kad su išli u branje trnja. Svukli su trnje do prvog šljivika, tu ga nasložili i čekali pravi čas da pivopije izgube osjećaj za vrijeme.

Vrata kafane su bila širom otvorena. Kafana bijaše prazna, stolice posložene po stolovima. Iznutra je dopirao miris duhana i šljivovice. Čudna tišina je vladala toga dana, pa se povukosmo iza ograde, da iz prikrajka posmatramo šta bi se još moglo dogoditi. Kafandžija Radule je, s vremena na vrijeme, izlazio iz kafane, zadržao bi se koji minut, osvrtao oko sebe i žurno se vraćao. Da razbijemo tišinu, zapjevismo: „Radule, Radule, gaće ti se nadule.“ U trenu se ispred nas obrete milicajac i rastjera nas kao kokoške.

Zima je izmicala. Narod se navikavao na konobaricu, muzika se sve manje čula, žene se vraćale svakodnevnim obavezama. Mileva se nastani kod nastavnika matematike. Oglasiše se opet žene da mu neće dat' da se pošteno oženi.

Jednom prilikom, u samo svitanje, kad se Mileva vratila s posla, grdno se posvađaše. Nastavnik je izbacio kroz prozor. Čučala je Mileva u kombinezonu ispod strehe, šćućurena i sa šakama preko lica. Ne znajući na čija bi vrata pokucala tako obučena, dočeka jutro. Počesmo da se okupljamo oko nje, al' nas raščera jedna komšinica. Uze Milevu pod ruku i uvede je u svoju kuću.

Nedugo zatim, proču se da je Mileva trudna i da odlazi.

Mještani se ponadaše da će zavladata mir u selu.

Posijedasmo na gajbe ispred Otkupne stanice. Poglede usmjerismo na vidikovu liniju, čekajući da ispratimo Milevu. Vrijeme smo ubijali igrajući školice koju smo nacrtali nasred puta. I gle čuda: nakon nekog vremena, Mileva, odlazeći, zakorači baš preko naše školice. Upadoše joj šiimi cipele u utabanu prašinu, pomilova nas po kosama, a mi se odvažismo da je pitamo: “Đe ideš, Mileva?”

„U skitnju“, reče.

Milevina plava kosa i lasteks pantalone udaljavali su se prema vidikovoj liniji.